

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

№3(1)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 1142 sahifa,
2-mart, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Woosyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis instituti dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **№C-5669363** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

O'zbek oilalarida ona-bola munosabatlari va ularning oilaviy emotsional muhitni shakllantirishdagi ahamiyati.....	18
<i>Abdullayeva Dilbar Ubaydullayevna</i>	
O'quvchi yoshlarda sog'lom turmush tarzini shakllantirish – ijtimoiy-pedagogik muammo sifatida	22
<i>Mirzayeva Faroxat Odiljonovna</i>	
Raqamli muhit ta'sirida bolalar psixikasidagi transformatsiya jarayonlari.....	30
<i>Abdullayeva Sh. H.</i>	
Turli yosh davrlaridagi shaxslarda o'zini o'zi faollashtirish xususiyatlarining tafovutlanishi	33
<i>Qurbonboyev Azimbek Nazirboy o'g'li</i>	
Bolalarni maktab ta'limiga intellektual tayyorlash va vitagen tajribasini rivojlantirishga metodik yondashuvlar.....	37
<i>Abdullayeva Feruza Shavkatovna</i>	
Boshlang'ich sinflarda tabiiy fanlarni steam asosida o'qitishning interfaol metodlari	42
<i>Aliqarshiyeva Durdona Sharofiddin qizi</i>	
O'simliklar guruhlari mavzusini o'quvchilarga tushuntirishda interfaol metod va vositalardan foydalanishning samaradorligi.....	49
<i>Dehqonboyev Muhammad To'liqin o'g'li</i>	
Kichik maktab yoshidagi shaxsda ma'naviy-axloqiy qadriyatlarni rivojlantirishning pedagogik shartlari	55
<i>Jo'rayev Avazbek Umar o'g'li</i>	
Matematika o'qitish jarayonida o'quvchilarning mantiqiy kompetentligini shakllantirish	59
<i>Kalandarova Maxliyo Aslonovna</i>	
Raqamli ta'lim sharoitida bo'lajak o'qituvchilarni pedagogik madaniyatini rivojlantirishda raqamli ta'lim imkoniyatlaridan samarali foydalanish.....	63
<i>Kamalova Dilrom Olimjon qizi</i>	
Maktabgacha ta'limni rivojlantirish – kelajak avlod kamolotiga qaratilgan strategik islohot.....	68
<i>Kamolova Gavhar Akbarovna</i>	
Axloqiy qadriyatlar asosida milliy ertaklardan foydalanish texnologiyasi.....	71
<i>Kayumova Nargiza Mirziyatievna, Xo'jayeva Sharofat Olimjon qizi</i>	
Insult bilan xastalangan bemorlarda nutq buzilishlari korreksiyasiga yondashuvlar	74
<i>Maxkamova Laylo Majidovna</i>	
Milliy ta'lim tizimini yangilash va rivojlantirishning strategik modeli	77
<i>Mengliqulova Maftuna Abdullayevna</i>	
Yangi O'zbekistonda ijtimoiy-iqtisodiy barqarorlik va uning shaxs psixikasiga deterministik ta'siri	82
<i>Nishonova Oydinoy Mashrabjon qizi</i>	
Talabalarning mustaqil ta'lim faoliyatini tashkil etishda o'qituvchining fasilitatorlik roli	86
<i>Sariyeva E'tibor Matchanboyevna, Urazbayeva Sabohat Ortiqbayevna, Yuldasheva Gavxaroy O'rinboy qizi</i>	
Raqamli ta'lim platformalaridan foydalanishning bugungi holati: muammo va imkoniyatlari	90
<i>Suyarov Xurshid Baxriddinovich</i>	
Tarbiya darslarida boshlang'ich sinf o'quvchilarining kommunikativ kompetensiyasini shakllantirish metodikasi.....	95
<i>Toshpo'latova Guldona Tulqin qizi</i>	
Kreativ yondashuvni shakllantirishda o'qituvchining innovatsion faoliyatini shakllantirish metodikasi	98
<i>Usarova Marg'uba Nazar qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida kommunikativ nutq malakasini rivojlantirishning metodologik asoslari.....	102
<i>Vaisova Yodgora Sardorbek qizi</i>	
Destruktiv oilalarda shaxslararo munosabat psixologiyasi	106
<i>Sharafutdinova Xadichaxon Gulyamutdinovna</i>	

Maktabgacha ta'lim tashkilotlari direktorlarining axborot kompetensiyasini rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari	110
<i>Xalilayev Batirjon Taxirovich</i>	
O'quvchilarning individual ta'lim ehtiyojlarini aniqlash mezonlarining pedagogik va raqamli diagnostik asoslari	114
<i>Xalknazarova Aysuliw Maxsetbaevna</i>	
Klinik integratsiya asosida farmakologiya fanini o'qitish modelini ishlab chiqish	118
<i>Xasanboyeva Nafisaxon Abdullojonovna</i>	
Yurak glikozidlaridan zaharlanishni oldini olishni o'qitishning metodik-pedagogik asoslari	121
<i>Xoliqova Oyistaxon Yuldashevna</i>	
Oliy ta'lim tizimida raqamli transformatsiya sharoitida bo'lajak o'qituvchilarning universal va kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish metodikasi	125
<i>Xurramov Anvar Jumanazarovich</i>	
Studying the Role of Magic Numbers and Nucleon Shells in Nuclear Structure	129
<i>Yakubova Shoxidaxon Qodirovna, Dehqonova Ohista Qosimjonovna</i>	
Методика адаптивного физического воспитания молодежи с интеллектуальными нарушениями посредством специализированных гимнастических упражнений	133
<i>Аслонова Гуллола Акрам кизи</i>	
Понятие эмоционально-оценочной лексики	137
<i>Каримбаев Ниятбай Шарипович, Усенова Гульзира Женгисбай кызы</i>	
Изучение русского языка с использованием цифровых платформ: потребности, проблемы и решения	140
<i>Умарова Дильфуза Маматкуловна</i>	
Инклюзивное образование в Республике Узбекистан: сравнение с мировым опытом	144
<i>Пирманова Бахора Эшмухаммадовна</i>	
Inklyuziv ta'lim jarayonida empatiya va rahm-shafqatning pedagogik ahamiyati	148
<i>Olimova Sarvara Sobitxon qizi</i>	
Bo'lajak defektologlarni oila bilan ishlashga tayyorlashning nazariy asoslari	152
<i>M. B. Muxtorova</i>	
Maktabgacha yoshdagi eshitishida nuqsoni bor bolalarni talaffuzga o'rgatish metodlari	156
<i>Bo'ronova Suksoraxon Behzodjon qizi</i>	
The Role of Identity, Motivation, and Investment in Teaching English at School (Experimental Study)	160
<i>Shahobova Sitara Baxromovna</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarda umummadaniy kompetentlikni rivojlantirish jarayonining zamonaviy ta'lim paradigmasiga mos pedagogik modeli	166
<i>Olimova Dilrabo Nurali qizi</i>	
Raqamli transformatsiya sharoitida tikuvchilik va dizayn ta'limida innovatsion pedagogik yondashuvlar asosida talabalar kasbiy kompetentligini rivojlantirish muammolari va istiqbollari	169
<i>Umarova Fotima Abduraximovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'qituvchilarini zamonaviy darsliklardan samarali foydalanishga o'rgatishning interaktiv metodlari	172
<i>Kosimova Gullola Mullajonovna</i>	
Iqtisodiy ixtisoslik talabalari kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishning metodologik asoslarini takomillashtirish: rus tili fanini o'qitishda	176
<i>Nuraliyeva Maftuna G'ulomovna</i>	
Raqamli texnologiyalar asosida bo'lajak o'qituvchilarning metodik tayyorgarligini rivojlantirish bosqichlari	182
<i>Xidirova Nodira Abduganiyevna</i>	
Maktabgacha ta'limda ta'lim jarayonini samarali tashkil etishda pedagogning kompetensiyasi	185
<i>Eshmuratova Gauxar Maxsudovna</i>	
Frazeologik birliklar identifikatsiyasi	188
<i>Omadjon Azamov Burxonovich</i>	

O'smirlik davrida empatiya rivojlanishiga ijtimoiy tarmoqlar va virtual muloqotning ta'siri	192
Qodirova Zebuniso Malikovna	
Pedagogical Mechanisms for Enhancing the Competitiveness of Higher Education Services in the Context of Socio-Economic Globalization	197
Babayeva Lola Ibragimovna	
Integrativ yondashuv asosida talaba qizlarda jismoniy madaniyatni rivojlantirishning pedagogik tizimini takomillashtirishning dolzarbligi	202
M. X. To'xtamisheva	
Murakkab nuqsonli bolalarni umumta'lim maktablariga tayyorlash jarayonida logopedning kommunikativ malakasini shakllantirishning nazariy va amaliy asoslari.....	207
Abdubokiyeva Adiba Baxodir qizi	
Oliy ta'limda mustaqil ta'lim mazmunini kognitiv kompetensiyalarga yo'naltirib tashkil etish	211
Adashova Guljaxon Muxammadjonovna	
STEAM yondashuvi asosida tayyorlov guruh bolalarining bilish faoliyatini faollashtirishning samarali yo'llari	215
G. B. Maxmudova	
Bo'lajak oligofreno-pedagoglarning kompetentlik faoliyatini tashkil etishning psixologik-pedagogik shart-sharoitlari	219
Jumaboyev Nurillo Xayrullo o'g'li	
Sun'iy intellekt asosida ta'lim sifatini monitoring qilish mexanizmlarini takomillashtirish	223
Jumanazarova G. U.	
Maktabgacha tarbiya yoshidagi bolalarda duduqlanishni o'yin asosida bartaraf etish texnologiyalari	227
Jumanazarova Gullola Yoqubjanovna, Mamatqulova Sarbarxon Axmadjon qizi	
Axloqiy qadriyatlar asosida milliy ertaklardan foydalanish texnologiyasi.....	230
Kayumova Nargiza Mirziyatovna, Xo'jayeva Sharofat Olimjon qizi	
Sharq va G'arb mutafakkirlari merosida shaxs tarbiyasi masalalari	233
Mirabzalova Zaxro Shuhrat qizi	
Oliy ta'limda talabalarning o'z-o'zini personallashtirishini tashkil qilish	238
Shamsiddinova Adiba Muzaffar qizi	
Формирование интеллектуальных умений детей старшего дошкольного возраста в условиях цифровой образовательной среды	242
Скрыльников Юрий Степанович	
Динамика становления профессионально значимых личностных качеств будущих педагогов.....	246
Тиллашайхова Хосият Азаматовна	
Hamid Olimjon ijodining shakllanishidagi manbalar va ijodiy omillar.....	250
U. A. Jumanazarov	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyalanuvchilari moslashuvining psixologik yondashuvi	254
G. R. Ibragimova, Abdulkarimova Dilfuza	
Tarixiy obidalar asosida tasviriy san'at talabalari ijodiy kompetensiyalarini rivojlantirish metodikasi	258
Qurvanboyeva Diyora Muzaffar qizi	
Bo'lajak o'qituvchilarda sotsial intellekt va shaxslilik kamolotning o'zaro bog'liqligi	262
Avlayev Orif Umirovich	
AR texnologiyasi asosida kompyuter arxitekturasini o'qitishni takomillashtirishning pedagogik asoslari....	267
Saidkarimxonova Dilnozaxon Saidazizxon qizi	
Sun'iy intellektning ixtisoslashgan ta'lim muassasalari bitiruvchilarini tayyorlash sifatini oshirishdagi o'rni	273
Ubbiyev Alisher Tairovich	
Inklyuziv ta'lim bo'yicha respublikada olib borilayotgan faoliyat	277
Sattorova Mohira Aminqulovna	
Tasviriy faoliyat jarayonida maktabgacha tayyorlov guruh bolalarida emotsional intellektni shakllantirish .	281
Namzabayeva Lola Zakirovna, Malikova Umida Nurliboy qizi	
Sport maktablarida 12–14 yoshli gandbolchilarda to'pni ilish va uzatish texnikasini takomillashtirish metodikasini ishlab chiqish	285
Ismatullayeva Fotima Rustam qizi	

Методология изучения этнопсихологических аспектов понимания долга перед родителями: цели, задачи и гипотезы исследования	289
Эргашев П. С., Азимова Х. А.	
Uzluksiz ta'lim tizimida metakompetensiyalarni rivojlantirish strategiyalari va ularning tasnifi	292
Xurramov Anvar Jumanazarovich	
Fundirlash konsepsiyasi – kelajak pedagoglarining asosiy poydevori	296
G'oyimov Umar Eshmurodovich	
Pedagogik oliy ta'lim muassasalarida qo'llanilayotgan metodik ta'minotning hozirgi holati: tahliliy o'rganish	301
Xujamkulova Nafisa Ruzikulovna	
Pedagogik metod: intellekt xaritalar yordamida lazerlarning amaliyotda qo'llanilish sohalarini vizuallashtirish	307
Olimjonova Nigina Sobirjon qizi	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti guruhlarida rivojlanish markazlarini tashkil etish	312
G. R. Ibragimova, Normamatova Rayhona Alisher qizi	
Pedagogik o'yinlar va interaktiv faoliyatlarning ta'lim jarayonidagi o'rni	317
Qodirova Sevara Shuxratovna	
Shaxs psixikasi rivojlanishiga ta'sir etuvchi omillar	325
Boboyeva Maxsuda Ataxonovna, Rajapboyeva Ozoda Shuxrat qizi, Karimova Malohat O'rinboy qizi	
Jismoniy tarbiya darslarida innovatsion pedagogik texnologiyalardan foydalanishning sifat samaradorligi	329
Hasanova Dilnora Rustam qizi, Ehnazarov Jo'raqul	
Integratsion yondashuv asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy sifatlarini shakllantirishning metodik tizimi	333
Boynazarova Munajat	
O'yin faoliyati orqali kasbga yo'naltirish mexanizmlari	337
Allaberdiyeva Kumri Xamrayevna, Toshmurodova Marjona	
Модель методического сопровождения педагогов доо в развитии математической грамотности и логического мышления старших дошкольников на основе игровых технологий	340
Гаухар Джанпеисова	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining baholash malakasini rivojlantirish muammolari va imkoniyatlari	347
Majidova Hilola Eshquvat qizi	
Формирование коммуникативной компетенции студентов на занятиях узбекского и иностранных языков: интегративный подход	351
Турланова Сауле Дадажановна	
Ta'lim jarayonida digital storytelling metodidan foydalanish orqali o'quvchilarning ijodiy yozuv kompetensiyasini shakllantirish	357
Maxsetova Zuxra Torebayevna	
Futbol mashg'ulotlarida kreativ yondashuvlarni qo'llash amaliyoti	361
Karimov Odiljon Baxadirovich	
Oliy ta'limda talabalarining kreativligini rivojlantirishda sun'iy intellektdan foydalanishning nazariy-metodologik asoslari (amaliy matematika yo'nalishi misolida)	364
Samatova Munira Dilshod qizi	
Подготовка к школе как условие развития коммуникативных умений у детей дошкольного возраста с тяжёлыми нарушениями речи	368
Ахмедова З. М., Абдурахмонова М. А.	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarini rivojlantiruvchi ta'limni amalga oshirishga talaba motivatsiyaviy-qadriyatli munosabatlari tizimi shakllanganligi darajalari va ularning sifatiy tavsifi	373
Ergasheva Matluba Burxonovna	
Ritmik va ijodiy gimnastika mashqlari orqali bolalarda estetik didni shakllantirish metodlari	378
Kamchiyev Salimberdi Xudayberdiyevich	

Interaktiv ta'lim platformalari asosida informatika va axborot texnologiyalari faniga oid kompetensiyalarni rivojlantirish samaradorligi.....	382
Karimov Feruz Raimovich	
Koxlear implantli bolalar og'zaki nutqini shakllantirishda qo'llaniladigan zamonaviy usullar	386
Mamasiddikova Maftuna Akbarjon qizi	
Bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining media savodxonligini oshirishning zamonaviy pedagogik texnologiyalari.....	389
Masharibova Lobar Rayimberganovna	
Duduqlanuvchi bolalarda verbal muloqot ko'nikmalarini o'yin texnologiyalari asosida rivojlantirish.....	393
Mirtoyeva Shohruza Ibjohimjon qizi	
Maktab voleybol sport to'garaklari mashg'ulotlarida harakatli o'yinlardan foydalanish	396
Ortug'mat Jumanov, Zarina Abdusattarova	
Talabalar mustaqil ta'limini samarali tashkil etish omillari va mexanizmlari.....	400
Raxmatova Nargiza Dolibayevna	
Bola nutqining rivojlanishiga ta'sir ko'rsatuvchi salbiy va ijobiy muhit omillari. XXI asr taraqqiyotida nutq faoliyatining shakllanishi.....	403
Ro'ziyeva Nozimaxon Oybek qizi	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyalanuvchilarining ijodkorligini ijtimoiy-pedagogik faoliyatda rivojlantirish texnologiyasi.....	406
Sadikova Dilafuz Xusanovna, Butayeva Gavhar Xudoyorovna	
Fan va tabiatni tanishtirish orqali maktabgacha katta yoshdagi bolalarni rivojlantirish usullari	410
Sh. T. Musulmonova	
15-17 yoshgacha bo'lgan kurashchilarni yillik yuklamalarini taqsimlash	413
Qirgiboyev Shaxbozbek Aslidin o'gli, Xamidjonov Muhammadbobir Ulug'bek o'gli	
Davlat boshqaruvi tizimida korrupsiyaviy xavf-xatarlarni baholash va prognozlash metodologiyasi.....	416
Sotvoldiyev Akbarjon Umidjon o'g'li	
O'smirlar orasida tengdoshlar bosimi va uning psixologik ta'siri	419
Toshpo'latova O'giloy Baxtiyor qizi	
Boshlang'ich ta'limda o'quvchilarni shaxsiy rivojlantirish.....	422
Turdiyeva Raxima Kurbanovna	
Matnli topshiriqlar vositasida ona tili darslarida o'quvchilarning kreativ tafakkurini rivojlantirish	426
Yulbarsov Ochilbek Obidjon o'g'li, Isayeva Gulnur Shakirjanovna	
Методы исследования сенсомоторных эффектов и внимания у детей дошкольного возраста.....	432
Г. С. Алиходжаева	
Роль театрализованной деятельности в формировании представлений о родине у дошкольников .	436
Г. С. Алиходжаева, У. О. Мамадалиева	
Логическое мышление детей 5–7 лет в вариативном дошкольном образовании: нормативные основания и концептуальная модель	440
Г. Э. Джанпеисова, В. В. Горбунова, Э. З. Убайдуллаева	
O'qitishning maqsad va vazifalarini talabalarning bo'lajak pedagogik faoliyatini modellashtirish sifatida ...	444
Murodova Umida Dilmurodovna	
Развитие прагматической компетенции аудирования с помощью инновационных технологий в обучении немецкому языку.....	449
Саидова Махсудахон Аббасовна	
Развитие профессиональной подготовки будущих воспитателей в системе высшего педагогического образования.....	452
Собирова Пошшаой Эркин кизи	
Современные педагогические концепции и структурные элементы игровых технологий.....	455
Хафизова Машхура Аминовна	
Davolanish ehtiyojiga ega bo'lgan bolalarga tibbiy-psixologik yondashuvlar	458
Po'latxo'jayeva Malika Rustamovna	
Equal Voice in the Classroom: A Gender-Based Approach	463
Gafurova Nodira Ravshanovna	

Matematik tafakkur kompetensiyalarini rivojlantirishda singapur ta'lim modelining innovatsion pedagogik yondashuvlari.....	468
<i>Sanobar Ibragimovna Kenjayeva</i>	
Boshlang'ich sinf mikrodars ishlanmasining texnologik xaritasini yaratish usullari.....	475
<i>Yusupova Gulshiraxan Zinatdinovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tanqidiy fikrlashni rivojlantirishning pedagogik ahamiyati	479
<i>Sodiqova Gulbahor G'ofurjon qizi, Abduvohidova Rayhona Nuriddin qizi</i>	
6–7 yoshdagi bolalarni maktab ta'limiga tayyorlashda mantiqiy fikrlashga o'rgatishning ahamiyati	484
<i>Sultonova Sitara Zarif qizi</i>	
Debat texnologiyalari va akademik yozuv ko'nikmalarini rivojlantirish.....	488
<i>Gulamov Shavkat Maxmudovich</i>	
Kognitiv yuk nazariyasi asosida boshlang'ich sinflarda ingliz tili o'quv jarayonini optimallashtirish	492
<i>G'ulomova Moxinur Inomjon qizi</i>	
Muloqot madaniyati va liderlik ko'nikmalarining shakllanishidagi psixologik-pedagogik omillar	497
<i>Putatova Odinaxon Xamidovna</i>	
Tarbiyaviy ishlarni tashkil etish pedagogik muammo sifatida	501
<i>Qulmatova Xurshida Abdurahmonovna</i>	
O'quvchilarga algebrani o'qitishning dolzarb masalalari.....	504
<i>Qodirova B., Ibragimov N.</i>	
Bo'lajak biologiya o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyalarini takomillashtirish masalalari	509
<i>Axmadjanova Moxiyat Sadriyevna</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarning elektron ta'lim resurslari va innovatsion dasturlar bilan ishlash ko'nikmalarini shakllantirish.....	513
<i>Sultansaidova Mushtariy Abzalxanovna</i>	
Jo'rg Oruell asarlarida davr va shaxs fojiasi	516
<i>Xatamova Kumush Javxar qizi</i>	
“Tabiiy fanlar” fanini o'qitish texnologiyasini STEAM yondashuvi asosida tuzish metodikasi	519
<i>Imankulov Nurbek Tursunkul o'g'li, Ashirov Shamshidin Annazarovich</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida o'quv faoliyatiga samarali ta'sir etuvchi irodaviy sifatlar	525
<i>Ma'rufjonova Rohila Lutfulla qizi</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida texnik ijodkorlikni shakllantirishning mazmuni va metodikasi	528
<i>Xudaykulova Saida Zakirovna</i>	
Aqli zaiflik va autizm spektri buzilishining klinik-pedagogik farqlari	533
<i>Zakirova Fozilaxon Zafarjon qizi</i>	
STEAM yondashuvi asosida kreativ fikrlashni shakllantirishning didaktik imkoniyatlari.....	538
<i>Erkinov Ozodbek Faxriddin o'g'li</i>	
Neologizmlar – badiiy matnda uslubiy vosita sifatida	540
<i>Ibragimova Shoira Normuminovna</i>	
Nutq nuqsoniga ega bo'lgan bolalar ota-onalarini logopedik korreksion ishiga jalb etish	543
<i>Jumanazarova Gullola Yoqubjanovna, Abdullayeva Gulzoda Abdurazzoq qizi</i>	
Rus tili darslarining samaradorligini oshirishda nutqiy kompetensiyani shakllantirishning ilmiy-metodik asoslari.....	546
<i>Jurayeva Nilufar Shovkat qizi</i>	
Autizm spektridagi bolalarda nutqni rivojlantirish uchun sensor integratsiya usullarining ta'sirini o'rganish.....	549
<i>Mo'minova Gulnora Qurvonali qizi</i>	
Yosh taekvondochilarni maxsus mashqlar yordamida kyorugi texnikasini rivojlantirish	552
<i>Sheraliyev Sarvarbek Soxibjon o'g'li</i>	
“Motivatsion yondashuv” hamda “kreativ fikrlash” tushunchalarining mazmun va mohiyati	556
<i>Toshnazarova Mohinur O'sarali qizi</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarning muloqot madaniyatini rivojlantirishda kompetensiyaviy yondashuvning o'rni	559
<i>Umarova Feruzabonu Bobir qizi</i>	

Ta'lim falsafasining ijtimoiy-madaniy evolyutsiyasi	562
Uzakova Zahroxon Muhammad Zarif qizi	
Fizika ta'limida ijodiy tafakkurni shakllantirishning innovatsion modeli: muammoli ta'lim va interfaol metodlar asosida kompetensiyaviy yondashuv	565
Yusupov Kodirjan Batirovich	
Игровые проекты как средство обучения предлогам английского языка.....	569
Нуратдинова Наргиза Бахтияровна	
Формирование межкультурной коммуникативной компетенции через изучение речевого этикета в цифровой среде (мессенджеры и социальные сети)	572
Юсупова Сохила Сайфиевна	
Maktabgacha ta'lim yoshdagi bolalarda sog'lom turmush tarzini shakllantirish.....	575
Shamiyeva Manzura Fayzullayevna	
Pedagogik ta'lim muassasalarida bo'lajak o'qituvchilar valeologik kompetentligini rivojlantirishning mazmuni va mohiyati	579
Sardorxon Quvondiqov	
Pedagogik ta'lim muassasalari bo'lajak o'qituvchilarida integrativ yondashuv – milliy g'urur tuyg'usini rivojlantirish yondashuvi sifatida.....	584
Miraxmedov Fatxulla	
Bolalarni xavfsiz, erkin, o'yinga asoslangan va do'stona muhitda tarbiyalash – muvofiqlashtirishning yangi standartlari.....	590
Mamadaliyeva Dilfuza Baxtiyorovna	
Alisher Navoiyning "Arba'in" asaridagi qit'alarda sahih hadislarning badiiy talqini	595
Nematullayeva Madina Zafarovna	
Umumta'lim maktablarida chizmachilik fanini o'qitishda sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish istiqbollari	598
Xalimov Moxir Karimovich	
Biologiya fanini o'qitishni modernizatsiyalash bo'yicha zamonaviy yondashuvlar.....	603
Axmadjanova Mohiyat Sadriyevna	
Dizariya shakllarining klinik-pedagogik tavsifi	607
Iminjonova Moxichexra Alimardon qizi	
Oliy ta'limda kechki ta'lim talabalarining o'quv faolligini oshirishda faollashtiruvchi interaktiv ma'ruza metodining didaktik strukturasi va pedagogik imkoniyatlari.....	611
Axmedova Zilola Muxtor qizi	
Оптимизация процесса самообразования студентов русской филологии в условиях современного образовательного пространства	617
Азизова Д. А.	
Bo'lajak tarixchilarda tarix falsafasining zamonaviy konsepsiyalariga doir bilimlarni rivojlantirishning amaliy texnologik tizimi.....	622
Anvarjonov Ahrorjon Ahadjon o'g'li	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarini mehnatsevarlikka tarbiyalashda pedagogik texnologiyalarning turlari va ularni qo'llash imkoniyatlari.....	625
Xudaybergenova Adolat Usmanovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarni ijtimoiy-axloqiy tarbiyalashda maktabgacha ta'lim tashkiloti va oilaning hamkorligi.....	629
Jumanova Fotima Uralovna, Azimova Zebxon Tohirovna	
4K yondashuvi asosida dars topshiriqlarini ishlab chiqish.....	635
Boboyeva Nafosat Tulqin qizi	
O'quv-tarbiya jarayonida pedagogik diagnostika.....	639
Xolmatova Ziroatxon Anvarovna	
Raqamli ta'lim muhitida tadqiqotchilik ko'nikmalarini rivojlantirishning ahamiyati.....	642
Abdullayeva Ozoda Odiljon qizi	
O'yinchilarning texnik va taktik tayyorgarligi.....	645
Madaminov Oribdjan Nishanbayevich	

Ta'lim jarayonida gamifikatsiya va didaktik o'yinlar orqali metakognitiv kompetensiyalarni shakllantirish metodikasi.....	648
<i>Xayrullina Parizod Farg'at qizi</i>	
Dual ta'lim sharoitida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchisining kasbiy kompetentligini baholash mezonlari va monitoring tizimi.....	651
<i>Umurov Zarif Latifboyevich</i>	
Boshlang'ich sinflarda folklor asarlarini aksiologik yondashuv asosida o'qitish metodikasi	660
<i>Aytmuratova Elvira Ersultanovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'qituvchilari tanqidiy fikrlashining psixologik va pedagogik mohiyati.....	663
<i>Haydarova Kamola Ergashboy qizi</i>	
Differensial ta'limning nazariy-konseptual asoslari.....	667
<i>Rasulova Nozigul Abdivoxid qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida tasviriy faoliyatga o'rgatishda kreativ shaxsni shakllantirish bo'yicha metodik tavsiyalar	671
<i>Rizoyeva Muslima Raxmonovna</i>	
Информационная компетентность через призму филологии: ключевые факторы формирования ...	679
<i>Хикматов Нодир Назимджанович</i>	
Bo'lajak boshlang'ich ta'lim o'qituvchilarida qadriyatlar tizimini shakllantirishning samarali yo'llari	683
<i>Mamatova Zarena Abduljalilovna</i>	
O'zbekiston va Angliyada pedagogik ta'lim tizimining tarixiy asoslari.....	686
<i>Miramatova Laylo Ravshanjon qizi</i>	
Innovatsion ta'lim muhitida o'qituvchilarning kasbiy kompetentligini rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari	690
<i>Nilufar Xalikova Mirkadirovna</i>	
Badmintonchilarda maxsus chaqqonlik tayyorgarligining o'yin faoliyatiga ta'siri	694
<i>Samadova Uktabar Hasanovna</i>	
<i>Maktab direktorlarining boshqaruv ko'nikmalarini rivojlantirishda sinergetik</i>	
yondashuvning o'рни va ahamiyati	698
<i>Yusupova Dilnoza Fayzullayevna</i>	
Pedagogical Essence of Improving Students' Collaborative Skills Through Multi-Vector Approaches	702
<i>Turemuratova Aziza Begibaevna, Otelbayeva Muhayyo Alisher qizi</i>	
Tasviriy san'at mashg'ulotlarining maktabgacha yoshdagi bolalarda kognitiv, estetik va ijodiy rivojlanishiga ta'siri	708
<i>Shaymuradov Taxir Zamanovich</i>	
Oliy ta'limda ma'naviy-ma'rifiy kompetensiyalarni baholash mezonlari: falsafa fanining o'quv jarayoniga integratsiyasi	713
<i>Abdullayev Akmal Nasriddinovich</i>	
Klasterli ta'lim muhitida bo'lajak o'zbek tili va adabiyoti o'qituvchilarining innovatsion kompetentligini rivojlantirish metodlari.....	717
<i>Abdurahmonov Maqsad Bekjonovich</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda nutqiy rivojlanishning yetakchi omillari.....	720
<i>Abduvosiyeva Mahmuda Xamidullo qizi</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kreativ sifatlarini oshirish: zamonaviy yechimlar va muammolar	724
<i>Abduxalimova Yulduz Normurod qizi</i>	
Maktablarda sun'iy intellekt asosida xorijiy tillarni o'qitish afzalliklari	728
<i>Altimisheva Iroda Mavlonovna</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda boshqaruv madaniyatini rivojlantirishning pedagogik-psixologik xususiyatlari.....	731
<i>Ashurov Yusuf Alisher o'g'li</i>	
Bolalikni qayta anglash: mariya montessori pedagogik qarashlarining ilmiy asoslari	735
<i>Ismatullayeva Madinabonu Akmaljon qizi</i>	
14-15 yoshli o'quvchilarning jismoniy tarbiya vositalari orqali jismoniy tayyorgarligi samaradorligini oshirish metodi	740
<i>Karimboyev Og'abek Qadamboyevich</i>	

O'zbekiston xalqlarining amaliy san'ati va ma'naviy merosini o'rganish: tarixiy va pedagogik jihatlar	744
Kayumov Erkin Kazakbayevich	
Fizika ta'limida kognitiv texnologiyalar asosida talabalarning mantiqiy va analitik tafakkurini rivojlantirish yo'llari	748
Madumarov Shodonbek Az'amjonovich	
Maktabgacha ta'lim tizimini rivojlantirish jarayonlarida pedagogik-psixologik bilimlarning ahamiyati	751
Muratova Shaxnoza Ibatovna	
Yoshlar o'rtasida ijtimoiy hamkorlikni mustahkamlashda pedagogik resurslar va hamkorlik infratuzilmasining ahamiyati	754
Matnazarov O'ktam Latipovich	
Maxsus pedagogika o'qituvchilarining pedagogik va psixologik tayyorgarlik darajasi	757
Oxunov Ilxomjon Abdunabiyeich	
Funksional bog'liqlikni tushinishda vizual-eksperimental metodning samaradorligi	760
Qobilova Nargiza Anvarovna, Shamuratov Zafar Ergashevich	
The Psychological Importance of Emotional Intelligence and Stress Resilience in Increasing Professional Efficiency of Primary School Pedagogues	766
Tajiboyeva Odinakhon	
Maktabgacha ta'lim tashkilotida mashg'ulotlar jarayoni sifatini monitoring qilish vositasi sifatida	769
Tashbayev Naim Sadikovich	
Axloqiy tafakkur va axloqiy qaror qabul qilish kompetensiyasi tushunchasining pedagogik-psixologik mohiyati	773
Temirova Oydina Muhiddinova	
Oliy ta'lim muassasalarida "Muhandislik kompyuter grafikasi" fanini o'qitishning metodik asoslari va zamonaviy yondashuvlari	776
Xamidov Dilshod Olimjon o'g'li	
Kasbiy ta'lim rahbarlarining individual yondashuv asosida kompetensiyasini rivojlantirish mexanizmlari ...	780
Yangiboyev Kamol Norboyevich	
Тема экологических проблем как элемент духовно-нравственного воспитания студентов в произведениях Чингиза Айтматова	784
Абдулвохидов Элёр	
Девиантное поведение школьников в образовательной среде: проблемы классификации и гендерные особенности восприятия педагогами	789
Алимжанова Матлюба Юнусовна	
Анализ проблем развития профессиональной иноязычной компетенции по английскому языку у студентов медицинских вузов	793
Исраилова Илона Халитовна	
Психолого-педагогические условия использования изобразительной деятельности как средства стимуляции коммуникативных навыков у воспитанников с синдромом дауна	798
Каримова Регина Шовкатовна	
Методика развития специальной физической подготовленности футболистов 11–12 лет с использованием современного инновационного оборудования	802
Мирзабаев Диёрбек Камилович	
Нейроигра как эффективное средство развития познавательных и регуляторных функций у детей дошкольного возраста	805
Намазбаева Лола Закировна, Маткаримова Шарира Рахимжановна	
Методы и приёмы технологии развития критического мышления в курсе "Общая педагогика": опыт проектирования учебного процесса в вузе	809
Янкина Рано Садыковна	
Oliy ta'lim muassasalarida muloqot madaniyatini shakllantirish orqali verbal zo'ravonlikni bartaraf etish texnologiyalari	817
Oqmirzayeva Baxtigul Bahodir qizi	
Tashvishli buzilishlarni korrektsiya qilishda kognitiv-bixevioristik terapiya usullari	821
Sattarova Shaxnoza Qo'chqarovna, Xamroyeva Zarina Shaxriyevovna	

Rahbar va pedagogik muhit: nazariy va amaliy asoslar	824
<i>Xodjimatova Nazira Toshmatovna, Gaziyeva Nigora Shamsiddinova</i>	
O'smirlik – deviant xulq shakllanishi uchun senzitiv davr sifatida	827
<i>Sattarova Shahnoza Qo'chqarovna, Erkinjonova Raximaxon Baxtiyor qizi</i>	
Цифровые образовательные технологии как средство формирования коммуникативной компетенции при обучении русскому языку как иностранному	830
<i>Ескараева Г. Б.</i>	
Kredit-modul tizimi sharoitida bo'lajak o'qituvchilarning amaliy kompetentligini rivojlantirishning pedagogik-psixologik xususiyatlari	833
<i>Muxiddinova Nilufar Baxodirovna</i>	
Talabalar mediakompetentligini baholash usullari va mezonlari	839
<i>Alimov Zokir Chori o'g'li</i>	
STEAM ta'lim texnologiyasi orqali tabiiy fanlarni o'qitish va o'quvchilarda kreativ fikrlash qobiliyatini shakllantirish	844
<i>Ergasheva Malohat Tursunovna</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarning ijodiy salohiyatini aniqlash va baholash mezonlari	847
<i>Hamzayeva Nigina Azamjonovna</i>	
Uzoq muddatli davolanishga muhtoj bolalarni o'qitishda fanlararo bog'liqlik	852
<i>Musayeva Dilfuza Abdurahmonova</i>	
Ta'limda muloqot madaniyatini shakllantirishga qaratilgan metodlar tizimini ilmiy tahlil qilish	857
<i>Kobulova Maktuba Urmonjonovna</i>	
Shaxs psixologik portreti va unga oid ilmiy-nazariy yondashuvlar	862
<i>Ataqulov Bekzod Abdurashitovich</i>	
Zamonaviy didaktik paradigmadagi talabalar ta'lim natijalarini tashxislash	866
<i>Tursunova Feruza Otaqulovna</i>	
Ingliz tilini bilishning sport talabalari uchun ahamiyati	869
<i>Azimova Umirxon Odilovna</i>	
Sharq mutafakkirlarining ta'lim-tarbiyaga oid ma'naviy va axloqiy qarashlari	873
<i>Baxtiyor Suvankulov</i>	
Oliy ta'limda talabalarning mustaqil va ilmiy-tadqiqot ishlarini olib borishning metodik asoslari	877
<i>Abduraxmonova Dinara Yusupovna</i>	
Tarbiya jarayonida pedagogik boshqaruv uslublari: nazariy asoslar va amaliy mexanizmlar	881
<i>Farsaxonova Dilafruz Rizaxonovna</i>	
Maktabgacha ta'lim davlat talablari va o'quv dasturlarida nutq hamda mustaqil fikrlash masalalari	886
<i>Mirzoyeva Nigora Shavkatjonovna, Qobilova Dildora</i>	
Zamonaviy ta'lim texnologiyalari orqali talabalarning kasbiy loyihaviy kompetensiyalarini rivojlantirishning pedagogik xususiyatlari	890
<i>Xamidova Feruza Turdiyevna</i>	
Raqamli davr bolasini tarbiyalashda psixologik muvozanatni saqlash orqali sog'lom shaxsni shakllantirish	896
<i>Hakimova Ziyoda Ibrohim qizi</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarning pedagogik intellektini shakllantirishda innovatsion ta'lim texnologiyalarining samaradorligi	900
<i>Xolbozorova Nasiba Xolbozar qizi</i>	
O'qish savodxonligini rivojlantirishda qo'llaniladigan nazariy modellar	903
<i>Abdiraimova Xusnobod Samat qizi</i>	
Talabalar mustaqil ta'limini individuallashtirish metodlari	910
<i>Arzikulova Surayyo Fayzullayevna</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarda kommunikativ qobiliyatlarni rivojlantirishning amaliy asoslari	914
<i>Xoliqulova Kumush Ilxom qizi</i>	
Psixologik-pedagogik yondashuvlar asosida mahdudlik holatlarini bartaraf etishning takomillashtirilgan metodikasi (maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyalanuvchilari misolida)	919
<i>Mamatqulova Dinora Yunus qizi</i>	

Ilg'or pedagogik texnologiyalar orqali maktabgacha yoshdagi bolalarda kreativlikni rivojlantirish	923
Uzoqova Husnora	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda ilk matematik tasavvurlarni shakllantirish jamiyatning asosiy talabi sifatida	927
Toshimova Gulzoda Jamoliddinovna	
Sun'iy intellekt vositasida boshlang'ich sinf o'quvchilarining iqtisodiy va moliyaviy savodxonligini shakllantirish mexanizmlari	930
Jumayeva Feruza Sayidovna	
O'qish savodxonligi darslarida matn ustida ishlash (2-sinf misolida).....	936
Abdiyeva Shakila Ishkuvatovna	
Turistik faoliyatda ijtimoiy muloqot kompetensiyasini takomillashtirishning pedagogik asoslari.....	941
Abdullayeva Sevara Yuldashevna	
Oilaning katta avlodi va maktabgacha yoshdagi bolalar o'rtaqidagi psixologik munosabatlarning nazariy asoslari	944
Ashirova Sojida Baxromovna	
Yosh pedagoglarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishda tajriba almashishning ilmiy-metodik asoslari va usullari	948
Dildora Rustam qizi Fozilova	
Maktabga tayyorlov bosqichida o'quvchilar grafomotorikasini individual yondashuv asosida rivojlantirishning pedagogik mexanizmlari	951
Jumayev Sanjar Soatmumin o'g'li	
Uzluksiz ta'limda inklyuziv yondashuvning samaradorligini ta'minlovchi pedagogik va ijtimoiy omillar.....	955
Kobilova Shaxnoza Xudayshukurovna	
Tolerantlik tushunchasining mohiyati va uning ta'lim tizimidagi ahamiyati.....	958
Kurbanova Shoirra Abduraximovna	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolalarni mashg'ulotlar jarayonida TRIZ texnologiyasi bilan tanishtirishning ahamiyati.....	961
Meliboyev Anvar Rashidovich	
The Conceptual Framework and Pedagogical Affordances of Vtss: A New Paradigm for Specialised Instruction.....	964
Nilufar Sabirova	
O'zbek oilalarida axloqiy tarbiya munosabatlarini rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari	967
Qurbonova Go'zal Saydaxmatovna	
Fizika o'qitishda 4K kompetensiyalarni shakllantirishning nazariy asoslari	973
Saydayev Obid Bahodir o'g'li	
Boshlang'ich sinf o'qituvchilarida innovatsion faoliyat ko'nikmalarini takomillashtirishning modulli texnologiyalari	979
Saliyeva Perdexan Alimbetovna	
Raqamli ta'lim muhitida bo'lajak ijtimoiy soha xodimlarining kognitiv kompetentligini rivojlantirish	984
Qaxxorov Shahriyor Yodgorovich	
Maktabgacha ta'limda ma'naviy-axloqiy tarbiyani amalga oshirish usullari.....	987
Sattorova Shaxlo Axadovna, Omonova Shoxista Anvar qizi, Raximova Durdona Murot qizi	
Ta'lim tizimida sun'iy intellekt elementlaridan foydalanishning afzalliklari	990
Sulaymanova Dildora Baxtiyorovna	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ekologik sanalarga bag'ishlab ma'rifiy tadbirlar o'tkazishning afzalliklari.....	993
Tohirova Baxtigul Hasanboy qizi	
Pedagogik ta'limda talabalarning gnoseologik motivatsiyasini rivojlantirish zaruriyati	996
Xudoyqulova Dilrabo Shodmonovna	
Сопоставление русских и узбекских пословиц: сходства, различия и культурный контекст	1000
Касымова Феруза Суннатовна	
Теоретические аспекты развития мотивационной сферы в психологии изучения личности	1003
Маликова Эвелина Тимуровна	

Психологическая устойчивость личности в исследованиях узбекских учёных: теоретический анализ и применение концепции	1007
Саитходжаев Зуфар Хусан угли	
Biologiya ta'limida kognitiv yondashuv asosida o'quvchilarning universal o'quv faoliyatlarini shakllantirish	1011
Daminova Fayoz Abdixakimovna	
Milliy musiqa merosini zamonaviy ta'limda saqlash muammolari va yechimlari.....	1014
Haydarov Qutlug' Hamdamovich	
Sun'iy intellekt: maktabgacha ta'lim tashkilotining taraqqiyotini ta'minlovchi zamonaviy texnologiya sifatida.....	1017
Axmadaliyeva Mohlaroy Toxtapo'latovna	
Shukur Xolmirzayevning ijtimoiy-etnografik folklorizm yaratish mahorati.....	1021
Mamayusupova S. M.	
Androgogik va interfaol metodlarni jismoniy tarbiya mashg'ulotlarda foydalanish samaradorligi.....	1024
Normamatov Muxiddin Abdumuminovich	
Tinglab tushunishning psixologik xususiyatlari.....	1028
O. V. Kon	
Gi de Mopassanning hikoyachilik mahorati va badiiy uslubi.....	1032
Yuldashev Bahodir Bekmuratovich	
Художественный мир и стилистическая система прозы Патрика Модiano.....	1035
Давронова Зульфия Бобоевна	
Umumta'lim maktablari yuqori sinf o'quvchilarini vatanparvarlik ruhida tarbiyalashda pedagogik qarashlar	1041
Xamidov Amin Abdulloevich	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarini o'qish darslarida kreativ fikrlashga o'rgatish.....	1044
Abduvahob Eshmurodov	
Talabalarda tibbiy bilimlarini rivojlantirishda "Svetofor" metodining ahamiyati va xususiyatlari.....	1047
Akbarova Dono Rahmatdjonovna	
Yosh davrlariga qarab harakat koordinatsiyasining rivojlanish bosqichlari va badiiy gimnastikada ritmning ahamiyati.....	1051
Beknazarova Lobar Shokir qizi	
Mashq va topshiriqlar tizimi orqali talabalarining komparativ-kreativ fikrlashini shakllantirish.....	1055
Mohinbonu Usmonova	
Maktabgacha ta'lim muassasalarida milliy qadriyatlar asosidagi kompetensiya metodlarini takomillashtirish	1058
Hamdamova Manzura Zuvaydillayevna	
Akademik ko'nikma va uning tipologik tasnifi	1062
N. J. Isakulova	
Формирование коммуникативной компетентности детей старшего дошкольного возраста в процессе взаимодействия со сверстниками.....	1068
Намазбаева Лола Закировна, Умерова Зарема Ремзиевна	
Formativ baholashning nazariy asoslari va fizika fanida qo'llash imkoniyatlari.....	1073
Sobirov Avazbek Anvarovich	
Jismoniy tarbiya darslarida milliy o'yinlardan foydalanish	1078
Ibragimov Shuhratbek	
Interaktiv ta'lim muhitida o'quvchilarning kasbiy-ma'naviy tasavvurlarini boyitish yo'llari.....	1082
Mutallibjonov Ma'rufjon	
O'tkir Rahmat ijodida qo'llanilgan kognitiv metaforalar.....	1088
Maxammatova Feruza Olimovna	
Tarbiya darslarida muammoli ta'lim texnologiyasi orqali o'quvchilarning mustaqilligini rivojlantirish.....	1092
Qurboniyozova Mardona Fayzulla qizi	

Bo'lajak filolog shaxsining kasbiy-pedagogik kompetensiyalari va ularning tarkibiy tuzilmalari	1096
Artikov Akram Elmurodovich	
O'qituvchilarning kasbiy rivojlanishini ta'minlashda malaka oshirish kurslari va metodik qo'llanmalarning roli	1100
Ochilova Gavhar Hamid qizi	
PISA xalqaro baholash dasturining o'ziga xos xususiyatlari	1107
Babayeva M. A.	
Shaxsga yo'naltirilgan va kompetensiyaviy yondashuvlar asosida bo'lajak o'qituvchilarning kongruentlik qobiliyatini rivojlantirishning metodik ta'minoti	1112
Qobilova Nilufar Xudoyshekurovna	
Kreativlik tushunchasining psixologik-pedagogik talqini va uni rivojlantirishning nazariy modeli	1119
Otamurodova Shamsu Qamar Otamurodovna	
O'qituvchi va ota-onalar o'rtasidagi muloqot madaniyatining o'quvchilarning emotsional nutq rivojiga psixologik ta'siri	1124
Shadiyev Feruz Djaxonovich	
Maktab rahbarlarining liderlik salohiyatini rivojlantirishda ijtimoiy-psixologik mexanizmlarning roli	1129
Turaxonov Abdulkarim Eshkuziyevich	
Cultural Memory and Historical Transformations in Uzbek and English Toponyms	1133
Toshmamatova Umida O'ktam qizi	
Olimpiya shon-shuhrat muzeyi ayol xodimlari o'rtasida sog'lom turmush tarzi va sog'lomlashtiruvchi jismoniy mashg'ulotlarning ahamiyati	1137
Ziyoda Ikromovna Gulyamova	

O'QITUVCHI VA OTA-ONALAR O'RTASIDAGI MULOQOT MADANIYATINING O'QUVCHILARNING EMOTSIONAL NUTQ RIVOJIGA PSIXOLOGIK TA'SIRI

Shadiyev Feruz Djaxonovich

Psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (Phd)

Annotatsiya: Ushbu maqolada o'qituvchi va ota-onalar o'rtasidagi muloqot madaniyatining o'quvchilarning emotsional nutq rivojiga ko'rsatadigan psixologik ta'siri tahlil qilinadi. Tadqiqotda muloqot madaniyatining asosiy komponentlari - empatiya, tinglash madaniyati, hurmat, samimiylik va ijobiy munosabatlarning o'quvchilarning hissiy tajribasi hamda emotsional ifoda qobiliyatini rivojlantirishdagi ahamiyati yoritiladi. Shuningdek, pedagogik jarayonda o'zaro ishonch va hamkorlik muhitining o'quvchining shaxsiy rivojlanishi, o'z fikrini emotsional tarzda ifodalash qobiliyati hamda kommunikativ kompetensiyasini shakllantirishga ko'rsatadigan ta'siri ochib beriladi. Tadqiqot natijalarida o'qituvchi-ota-ona-o'quvchi tizimidagi kommunikativ muhitni takomillashtirish bo'yicha amaliy tavsiyalar keltirilgan.

Kalit so'zlar: muloqot madaniyati, o'qituvchi, ota-ona, o'quvchi, emotsional nutq, psixologik ta'sir, empatiya, kommunikativ kompetensiya.

Abstract: This article analyzes the psychological influence of communication culture between teachers and parents on the development of students' emotional speech. The study highlights key components of communication culture-empathy, listening culture, respect, sincerity, and positive interaction-as important factors in enhancing students' emotional experiences and expressive abilities. It also examines how an atmosphere of trust and cooperation in the educational process contributes to students' personal development, their ability to express thoughts emotionally, and the formation of communicative competence. The study provides practical recommendations for improving the communicative environment within the teacher-parent-student system.

Key words: communication culture, teacher, parent, student, emotional speech, psychological influence, empathy, communicative competence.

Аннотация: В данной статье анализируется психологическое влияние культуры общения между учителем и родителями на развитие эмоциональной речи учащихся. В исследовании раскрываются основные компоненты культуры общения - эмпатия, культура слушания, уважение, искренность и позитивные взаимоотношения, которые способствуют развитию эмоционального опыта и выразительности учащихся. Также рассматривается влияние атмосферы доверия и сотрудничества в образовательном процессе на личностное развитие ученика, его способность эмоционально выражать свои мысли и формирование коммуникативной компетентности. В заключении представлены практические рекомендации по совершенствованию коммуникативной среды в системе "учитель - родитель - ученик".

Ключевые слова: культура общения, учитель, родитель, ученик, эмоциональная речь, психологическое воздействие, эмпатия, коммуникативная компетентность.

KIRISH

Zamonaviy ta'lim tizimida o'qituvchi va ota-onalar o'rtasidagi muloqot madaniyati o'quvchilarning emotsional, intellektual hamda ijtimoiy rivojlanishida hal qiluvchi omillardan biri sifatida e'tirof etilmoqda. Ta'lim jarayonining muvaffaqiyati nafaqat o'qituvchining kasbiy mahorati yoki o'quv dasturlarining sifatiga, balki o'qituvchi, ota-ona va o'quvchi o'rtasidagi o'zaro tushunish, hamkorlik va samimiy muloqotga ham bevosita bog'liqdir. Ota-onalar va pedagoglar o'rtasida o'rnatilgan ijobiy kommunikativ aloqalar bola shaxsining emotsional barqarorligini ta'minlash, o'z fikrini ifoda etish qobiliyatini rivojlantirish hamda o'zini ijtimoiy muhitda erkin tutish ko'nikmalarini shakllantirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Shaxs taraqqiyotida emotsional nutq - bu nafaqat his-tuyg'ularni ifoda etish vositasi, balki ijtimoiy o'zaro munosabatlarning asosi, kommunikativ kompetensiyaning ajralmas tarkibiy qismidir. O'quvchilarning emotsional nutqi o'z navbatida, ular bilan o'qituvchi va ota-onalar o'rtasida qanday muloqot o'rnatilganiga, ularning

fikrlarini tinglash, baholash va his-tuyg'ulariga hurmat bilan munosabatda bo'lish madaniyatiga bog'liqdir. Shuning uchun o'qituvchi va ota-onalar o'rtasidagi muloqot faqat axborot almashinuvi emas, balki o'quvchining emotsional rivojlanishiga ta'sir etuvchi psixologik muhit sifatida ko'riladi.

Psixologik tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, muloqot madaniyati mavjud bo'lgan oilaviy va pedagogik muhitda o'quvchi o'z hissiyotlarini ijobiy tarzda boshqaradi, o'z fikrini erkin bildiradi va atrofdagi insonlar bilan konstruktiv aloqalar o'rnatadi. Aksincha, kommunikatsiya sustligi, hissiy befarqlik yoki konfliktli muloqot bolalarda nutqiy to'siqlar, ishonchsizlik, o'zini past baholash va tajovuzkorlik kabi psixologik muammolarni keltirib chiqaradi.

Shuningdek, muloqot madaniyati o'quvchilarning emotsional sohasini boyitadi, ularning til boyligini, intonatsion ifoda imkoniyatlarini kengaytiradi va nutqni his-tuyg'u bilan uyg'unlashtirishni o'rgatadi. Bu jarayon o'qituvchi va ota-onaning pedagogik hamkorligi orqali amalga oshadi. Ota-onalarning bolaga nisbatan e'tiborli, mehribon va ijobiy kommunikativ yondashuvi, shuningdek o'qituvchining muloqotda emotsional sezgirlikni namoyon etishi o'quvchi nutqining his-tuyg'u bilan to'yingan, ifodali bo'lishiga yordam beradi.

Bugungi kunda ta'lim tizimida emotsional intellekt, kommunikativ madaniyat va psixologik muhitni rivojlantirish masalalari ustuvor yo'nalishlardan biri sifatida qaralmoqda. Shu nuqtayi nazardan, o'qituvchi va ota-onalar o'rtasidagi muloqot madaniyatini tahlil qilish o'quvchilarning emotsional nutq rivojlanish mexanizmlarini chuqur anglash, ularni psixologik jihatdan qo'llab-quvvatlash va shaxsiy rivojlanishlariga ijobiy ta'sir ko'rsatishning muhim sharti hisoblanadi.

Mazkur mavzuning dolzarbligi shundaki, zamonaviy o'quvchi shaxsida hissiy sezgirlik, ijobiy nutq ifodasi va muloqot kompetensiyasi nafaqat ta'lim jarayonida, balki kelajakdagi ijtimoiy hayotda ham muhim ahamiyat kasb etadi. Shu sababli, pedagogik va oilaviy muhitda muloqot madaniyatini shakllantirish bo'yicha psixologik mexanizmlarni o'rganish ilmiy-amaliy jihatdan dolzarb vazifa sifatida qaraladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

O'qituvchi va ota-onalar o'rtasidagi muloqot madaniyati, o'quvchilarning emotsional nutq rivojiga ta'sir ko'rsatadigan muhim psixologik va pedagogik omillar sifatida ko'plab mahalliy hamda xorijiy tadqiqotchilar e'tiborida bo'lgan. Ushbu masala ijtimoiy psixologiya, pedagogika, kommunikativ psixologiya va oilaviy ta'lim sohalarining kesishgan nuqtasida o'rganiladi.

Rossiyalik psixologlar L.S. Vygotskiy, A.N. Leontyev, D.B. Elkoninlarning ilmiy qarashlarida bola shaxsining nutq va tafakkur rivoji ijtimoiy muloqot jarayonida shakllanishi alohida ta'kidlanadi. Ularning fikricha, bolaning emotsional nutq rivoji bevosita kattalar bilan bo'ladigan ijobiy muloqot, hissiy qo'llab-quvvatlash va o'z fikrini erkin ifodalash imkoniyatiga bog'liq. Bu yondashuv zamonaviy ta'lim tizimida ham o'z dolzarbligini saqlab qolmoqda, chunki muloqot - bu nafaqat o'rgatish vositasi, balki hissiy hamjihatlikni shakllantiruvchi ijtimoiy mexanizmdir.

O'zbek olimlaridan G'.B. Shoumarov, B.R. Qodirov, M.M. Qahhorova, Sh. Ostanovlarning ilmiy ishlari o'quvchi shaxsining emotsional rivojida o'qituvchi va ota-onalar o'rtasidagi o'zaro hamkorlik, ijtimoiy-psixologik muhit va muloqot madaniyatining ahamiyatini asoslab beradi. Tadqiqotlarda ota-onalar bilan samarali muloqot o'quvchining psixologik himoyalanganligini, o'zini qadrlash darajasini va emotsional barqarorligini oshirishi ko'rsatib o'tilgan.

Zamonaviy xorijiy manbalarda (D. Goleman, M. Rosenberg, C. Rogers, J. Bruner, T. Gordon va boshqalar) emotsional intellekt va kommunikativ madaniyat o'rtasidagi bog'liqlikka katta e'tibor qaratilgan. Masalan, D. Goleman (1995) "Emotional Intelligence" asarida insonning ijtimoiy muvaffaqiyati emotsional savodxonlik darajasiga, ya'ni his-tuyg'ularni anglash, ifodalash va boshqarish qobiliyatiga bog'liq ekanini ta'kidlaydi. M. Rosenberg esa "Nenosilnoe obshchenie" konsepsiyasida konstruktiv muloqotning to'rt bosqichli modeli (kuzatuv, his-tuyg'u, ehtiyoj, so'rov) orqali hissiy muvozanat va o'zaro tushunishni ta'minlash usullarini taklif etadi.

Pedagogik jihatdan esa o'qituvchi va ota-onalar o'rtasidagi o'zaro ishonchli muloqot bola shaxsining ijtimoiy moslashuvi va o'quv motivatsiyasiga ta'sir etuvchi omil sifatida o'rganilgan (E. Erikson, A. Maslou, K. Levin, P. Freire). Bu olimlarning ishlari shuni ko'rsatadiki, o'quvchi shaxsini shakllantirishda ijobiy muloqot muhiti o'quvchilarda o'z fikrini emotsional jihatdan ifodalash, his-tuyg'ularni boshqarish, empatiya va tolerantlikni rivojlantiradi.

Mahalliy ta'lim tizimida olib borilgan empirik tadqiqotlar (Masalan, O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi huzuridagi Psixologik xizmat markazi ma'lumotlari) ham o'qituvchi-ota-ona aloqalarining sifati o'quvchilarning o'z-o'ziga ishonch darajasi, ijtimoiy moslashuv va nutq faolligi bilan bevosita bog'liqligini tasdiqlaydi.

Xulosa qilib aytganda, adabiyotlarni tahlil qilish shuni ko'rsatadiki, muloqot madaniyati - bu faqat pedagogik etikani emas, balki emotsional intellektni rivojlantiruvchi psixologik mexanizmi ham anglatadi. O'qituvchi va ota-onalar o'rtasidagi o'zaro hurmatga asoslangan, empatik muloqot bolalarda emotsional nutq rivoji, o'zini ifoda etish qobiliyati va ijtimoiy yetuklikni ta'minlovchi eng muhim omillardan biridir.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotning metodologik asosi shaxsning ijtimoiy-psixologik rivojlanishi, kommunikativ kompetensiya va emotsional intellektning o'zaro bog'liqligini o'rganuvchi zamonaviy ilmiy yondashuvlarga tayangan. Tadqiqotning maqsadi - o'qituvchi va ota-onalar o'rtasidagi muloqot madaniyatining o'quvchilarning emotsional nutq rivojiga ta'sirini aniqlash, ularning o'zaro munosabatlaridagi psixologik determinantlarni aniqlashdan iborat.

Metodologik asoslar:

Tadqiqot quyidagi nazariy va amaliy yo'nalishlarga tayanadi:

1. L.S. Vygotskiy va A.N. Leontyevning ijtimoiy faoliyat nazariyasi;
2. D. Golemanning emotsional intellekt konsepsiyasi;
3. K. Rogersning insonparvarlik psixologiyasi va empatik tinglash nazariyasi;
4. G'. Shoumarov va Sh. Ostanovning o'quvchilarning ijtimoiy-psixologik moslashuvi haqidagi ilmiy qarashlari.

Mazkur nazariyalar asosida muloqot madaniyati o'qituvchi va ota-onalar o'rtasidagi o'zaro hurmat, hamdardlik, samimiylik va ijtimoiy-emotsional qo'llab-quvvatlash tizimi sifatida talqin etiladi.

Tadqiqot metodlari:

1. Nazariy tahlil – muloqot madaniyati, emotsional nutq va psixologik ta'sirga oid mahalliy va xorijiy adabiyotlar o'rganildi.
2. So'rovnoma – o'qituvchi, ota-onalar va o'quvchilar o'rtasida kommunikativ madaniyat darajasini aniqlash uchun maxsus savolnomalar tuzildi.
4. Kuzatuv – sinf jarayonida o'qituvchi va ota-onalarning muloqotdagi xulq-atvori, hissiy reaksiyalari tahlil qilindi.
5. Suhbat metodi – o'quvchilar bilan individual suhbatlar o'tkazilib, ularning emotsional nutqdagi o'zgarishlar qayd etildi.

Matematik-statistik tahlil – olingan natijalar korrelyatsion tahlil yordamida baholandi.

Tadqiqot ishtirokchilari:

Tadqiqot Buxoro viloyatidagi 3 ta umumta'lim maktabida o'tkazilgan bo'lib, unda:

- 30 nafar o'qituvchi,
- 60 nafar ota-ona,
- 90 nafar 7–9-sinf o'quvchilari ishtirok etgan.

Asosiy tadqiqot yo'nalishlari va indikatorlar

Ko'rsatkich	Tavsifi	Baholash mezonlari
Muloqot madaniyati darajasi	O'qituvchi va ota-onalar o'rtasidagi empatiya, tinglash, hurmat va samimiylik darajasi	Yuqori, o'rta, past
Emotsional nutq faolligi	O'quvchining his-tuyg'ularini so'z bilan ifodalash qobiliyati	5 ballik Likert shkalasi asosida
Psixologik iqlim	Ta'lim muhitidagi ijobiy yoki konfliktli holat	Sotsiometrik o'lchov orqali
O'quvchining o'zini ifoda etish ko'nikmasi	O'z fikrini emotsional tarzda bayon qilish qobiliyati	Kuzatuv va suhbat natijalariga ko'ra

Tadqiqot bosqichlari:

1. Tayyorlov bosqichi – mavzuga oid nazariy manbalarni tahlil qilish, metodik vositalarni ishlab chiqish.
2. Amaliy bosqich – so'rovnoma, suhbat va kuzatuv o'tkazish orqali empirik ma'lumotlar yig'ish.
3. Tahlil bosqichi – statistik tahlil asosida o'qituvchi-ota-ona muloqoti bilan o'quvchi emotsional nutqi o'rtasidagi bog'liqlikni aniqlash.
4. Xulosa va tavsiyalar bosqichi – olingan natijalar asosida muloqot madaniyatini rivojlantirish bo'yicha psixologik tavsiyalar ishlab chiqish.

Metodologik xulosa:

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, o'qituvchi va ota-onalar o'rtasidagi muloqot madaniyati yuqori bo'lgan sharoitda o'quvchilarning emotsional nutqi faolroq, ularning o'z fikrini ifoda etish darajasi esa ancha boy va ifodalibroq bo'ladi. Shu bois, ta'lim muassasalarida kommunikativ kompetensiyani oshirish va emotsional madaniyatni shakllantirish yo'nalishida kompleks psixologik dasturlar ishlab chiqish zarur.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, o'qituvchi va ota-onalar o'rtasidagi muloqot madaniyati o'quvchilarning emotsional nutq rivojlanishiga bevosita va bilvosita ta'sir etuvchi asosiy psixologik omillardandir. Bu jaryonda eng muhim jihat - o'zaro ishonch, hurmat, samimiyat va empatiyaga asoslangan kommunikativ muhitni yaratishdir. O'quvchi shaxsining hissiy ifoda qobiliyati, o'z fikrini so'z bilan to'liq ifoda etish, atrofdagilarning his-tuyg'ularini anglash va o'zining emotsional holatini boshqarish imkoniyati aynan shu omillar bilan uzviy bog'liq.

O'qituvchi va ota-onalarning o'zaro hamkorlikdagi muloqoti o'quvchida ijtimoiy ishonchni, nutqiy faollikni hamda o'z fikrini emotsional jihatdan boy shaklda ifodalashni rag'batlantiradi. Tadqiqot davomida kuzatilganidek, ota-onalar va pedagoglar o'rtasidagi samimiy muloqot mavjud bo'lgan muhitda o'quvchilarning nutq ifodaliligi, so'z boyligi, intonatsion sezgirligi va hissiy nutq aniqligi sezilarli darajada yuqori bo'ladi. Aksincha, muloqotda sovuqlik, e'tiborsizlik yoki konfliktlar hukmron bo'lgan oilalarda bolalarda nutqiy tortinish, o'z fikrini ayta olmaslik, his-tuyg'ularni so'z bilan ifodalashdagi qiyinchiliklar kuzatiladi.

Pedagogik amaliyotda o'qituvchining muloqotdagi emotsional sezgirligi, ota-onalar bilan o'zaro aloqa uslubi, til madaniyati va bolaga nisbatan shaxsiy yondashuvi o'quvchining emotsional nutq faoliyatini shakllantirishda markaziy o'rin tutadi. Ota-onalar tomonidan bolaga e'tiborli munosabat, mehr, ijobiy rag'bat va qo'llab-quvvatlovchan so'zlarning tez-tez qo'llanilishi o'quvchining nutqida hissiy boylikni, so'z tanlashdagi noziklikni va o'z fikrini his-tuyg'ular bilan uyg'un ifodalashni kuchaytiradi.

Muhokama jarayonida shuningdek, o'quvchilarning emotsional nutq rivojida oilaviy kommunikatsiya sifati bilan ta'lim muassasasidagi psixologik muhit o'rtasida o'zaro bog'liqlik mavjudligi aniqlandi. Agar ota-onalar farzandlari bilan ochiq muloqotda bo'lishsa, ularning his-tuyg'ulariga e'tibor bersa, bu o'quvchining maktabda ham o'zini erkin tutishiga, o'qituvchi bilan ijobiy munosabatda bo'lishiga olib keladi. Natijada, o'quvchi o'z fikrini bildirishdan tortinmaydi, nutqida ifodalilik va emotsional aniqlik ortadi.

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, o'qituvchi va ota-onalarning muloqot madaniyatida empatik tinglash, ijobiy fikr almashinuvi, bolaning his-tuyg'ularini qadrlash va tan olish asosiy psixologik shartlardir. Ushbu omillar o'quvchida ijtimoiy xavfsizlik hissini kuchaytiradi, o'zini qadrlashni oshiradi va natijada nutqiy faollikni rag'batlantiradi. Bunday muhitda bola nafaqat his-tuyg'ularini ifoda etishni, balki ularni boshqarishni, boshqalarning emotsiyalarini tushunishni ham o'rganadi.

Demak, o'qituvchi va ota-onalar o'rtasidagi muloqot madaniyati shaxslararo muloqot sifatini belgilovchi psixologik tizimdir. U o'quvchining emotsional nutqini rivojlantirishda, uning ichki dunyosini boyitishda va ijtimoiy faolligini oshirishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Shu boisdan, ta'lim muassasalarida o'qituvchi va ota-onalar uchun maxsus kommunikativ kompetensiyani rivojlantiruvchi treninglar, seminarlar va psixologik maslahatlar tashkil etish zarur. Bunday ishlar muloqot madaniyatini yuksaltiradi, ta'lim jarayonida emotsional muvozanatni saqlashga yordam beradi hamda o'quvchilarning emotsional nutq rivojini yangi bosqichga olib chiqadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

O'tkazilgan tadqiqot natijalari asosida shuni aytish mumkinki, o'qituvchi va ota-onalar o'rtasidagi muloqot madaniyati o'quvchilarning emotsional nutq rivojiga chuqur va ko'p qirrali psixologik ta'sir ko'rsatadi. Muloqot madaniyati - bu faqatgina so'zlashuv odobi yoki axborot almashinuvi emas, balki shaxslararo ishonch, empatiya, hurmat, mehr-muhabbat va psixologik qo'llab-quvvatlashga asoslangan murakkab kommunikativ tizimdir. Bunday tizimda bola o'zini tinglanayotgan, qadrlanayotgan va tushunilayotgan shaxs sifatida his qiladi, bu esa uning emotsional nutqida o'ziga xos ifodalilik, tabiiylik va samimiyatni shakllantiradi.

Ota-onalar va o'qituvchilar o'rtasidagi ijobiy muloqot madaniyati o'quvchi shaxsining hissiy holatini muvozanatlash, ichki kechinmalarini so'z bilan ifoda etish, boshqalarning his-tuyg'ularini anglash hamda o'zining emotsional tajribasini boyitish uchun psixologik zamin yaratadi. Tadqiqot davomida aniqlanishicha, o'qituvchi va ota-onalarning o'zaro muloqotida hurmat, sabr-toqat, ijobiy fikr bildirish va empatik tinglash kabi elementlarning ustunligi o'quvchilarning nutqiy faoliyatida ifodalilik, so'z boyligi va emotsional sezgirlikni oshiradi. Bunday muhitda bola o'z fikrini erkin bildiradi, o'zining ijobiy his-tuyg'ularini so'z orqali ifoda etishdan zavqlanadi, natijada uning kommunikativ kompetensiyasi ortadi.

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, muloqot madaniyati yetishmaydigan oilalarda yoki pedagogik muhitda o'quvchilar ko'proq emotsional beqarorlik, nutqiy sustlik va o'zini ifoda etishdagi cheklovlarni namoyon etadi. Shuningdek, bunday bolalarda o'z fikrini his-tuyg'u bilan ifoda etish ko'nikmasi, tinglash madaniyati va empatik reaksiyalar sust rivojlanadi. Shu boisdan, o'qituvchi va ota-onalar o'rtasidagi muloqotni ongli tarzda boshqarish, uni emotsional madaniyat asosida yo'naltirish ta'lim jarayonining psixologik samaradorligini oshiradi.

Pedagogik amaliyotda o'qituvchi o'z muloqot uslubini doimo tahlil qilishi, o'quvchining his-tuyg'ularini anglash va ularni so'z bilan ifodalash imkonini beruvchi emotsional muhitni yaratishi zarur. Ota-onalar esa bolalarining muloqotdagi xatti-harakatlarini kuzatish, ularning emotsional nutqini rag'batlantirish, his-tuyg'ularni erkin ifodalashga sharoit yaratish orqali o'qituvchining tarbiyaviy ishini qo'llab-quvvatlashi lozim. Muloqotda qo'llaniladigan ijobiy so'zlar, mehribon ohang, samimiy fikr almashish, bir-birini tushunishga intilish - bularning barchasi bola ruhiyatida xavfsizlik hissini kuchaytiradi va nutq faoliyatini tabiiy tarzda rivojlantiradi.

Shu bilan birga, tadqiqot natijalari ta'lim tizimida muloqot madaniyatini rivojlantirish bo'yicha psixologik-pedagogik dasturlar ishlab chiqish zarurligini ko'rsatdi. Bunda o'qituvchilar uchun "emotsional savodxonlik", "empatik tinglash", "konstruktiv muloqot" bo'yicha treninglar, ota-onalar uchun esa "oilaviy kommunikatsiya psixologiyasi" bo'yicha amaliy seminarlar tashkil etilishi maqsadga muvofiqdir. Bu kabi tadbirlar o'qituvchi va ota-onalarning o'zaro munosabatlarida ijobiy o'zgarishlar keltirib chiqaradi, bolalar bilan muloqotdagi hissiy uyg'unlikni mustahkamlaydi.

Xulosa qilib aytganda, o'qituvchi va ota-onalar o'rtasidagi muloqot madaniyati o'quvchining emotsional nutqini rivojlantirishda strategik ahamiyatga ega. U shaxsning his-tuyg'ularini ifoda etish, ijtimoiy moslashish, nutqiy faollik va kommunikativ madaniyat darajasini belgilaydi. Demak, o'quvchining emotsional nutqini rivojlantirish - bu faqat lingvistik jarayon emas, balki oilaviy, pedagogik va psixologik omillarning bir butun tizimi bo'lib, bu tizimda muloqot madaniyati markaziy o'rin tutadi. Shu sababli, ta'lim muassasalari, psixologik xizmatlar va ota-onalar hamkorligida emotsional rivojlanishni qo'llab-quvvatlovchi ijobiy kommunikativ muhitni shakllantirish zamonaviy ta'limning asosiy maqsadlaridan biri bo'lishi kerak.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Vygotskiy, L.S. Muloqot va tafakkur: psixologik tahlil. - Moskva: Pedagogika, 1982. - 210 b.
2. Leontyev, A.N. Faoliyat, ong va shaxs. - Moskva: Nauka, 1977. - 304 b.
3. Elkonin, D.B. Bola psixologiyasi: rivojlanish nazariyasi va amaliyoti. - Moskva: Prosveshcheniye, 1989. - 250 b.
4. Goleman, D. Emotional Intelligence: Why It Can Matter More Than IQ. - New York: Bantam Books, 1995. - 352 p.
5. Rogers, C.R. On Becoming a Person: A Therapist's View of Psychotherapy. - Boston: Houghton Mifflin, 1961. - 420 p.
6. Rosenberg, M. Nonviolent Communication: A Language of Life. - California: PuddleDancer Press, 2003. - 240 p.
7. Erikson, E. Childhood and Society. - New York: W. W. Norton & Company, 1963. - 418 p.
8. Maslow, A.H. Motivation and Personality. - New York: Harper & Row, 1987. - 293 p.
9. Shoumarov, G'.B. Pedagogik muloqot va o'qituvchi shaxsining psixologiyasi. - Toshkent: O'qituvchi, 2002. - 188 b.
10. Qodirov, B.R. O'quvchi shaxsini shakllantirishda ijtimoiy-psixologik omillar. - Buxoro: BuxDU nashriyoti, 2019. - 215 b.
11. Ostanov, Sh.Sh. Ijodiy fikrlashni rivojlantirishning psixologik determinantlari. - Toshkent: TDPU, 2023. - 260 b.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №3(1)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.